

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 13/2012-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., P., zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. IV/Gpt 124/08 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júla 2011 doručená sťažnosť M. M., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. IV/Gpt 124/08.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva v P. sp. zn. ČVS: ORP-395/OdV-PB-2007 z 13. 08. 2007 mi bolo vznesené obvinenie pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

Na základe viacerých žiadostí o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku som bol prokurátorom Okresnej prokuratúry P... upovedomený o ich vybavení vyrozumieniami okresnej prokuratúry sp. zn. Pv 1317/07 zo dňa 19. 05. 2010 a 03. 08. 2010...

Podnetom podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov... zo dňa 10. 07. 2010 a 21. 08. 2010 som napadol vybavenie žiadostí o preskúmanie postupu policajta na Krajskej prokuratúre v T...

Podnet z 10. 07. 2010 a z 21. 08. 2010 bol vybavený prokurátorkou Krajskej prokuratúry v Tr... upovedomením krajskej prokuratúry sp. zn. 1 KPt 723/07 zo dňa 11. 08. 2010 a z 20. 09. 2010...

Upovedomenie krajskej prokuratúry z 11. 08. 2010 a z 20. 09. 2010 som napadol opakovaným podnetom podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre zo dňa 20. 08. 2010 a z 03. 10. 2010 na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky...

Opakovaný podnet z 20. 08. 2010 a z 03. 10. 2010 bol vybavený prokurátorkou Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky... upovedomením generálnej prokuratúry sp. zn. IV/1 Gpt 124/08 zo dňa 20. 10. 2010...

Upovedomenie generálnej prokuratúry z 20. 10. 2010 som napadol ďalším opakovaným podnetom podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre zo dňa 15. 04. 2011 na generálnej prokuratúre...

Ďalší opakovaný podnet z 15. 04. 2011 bol vybavený riaditeľom trestného odboru generálnej prokuratúry upovedomením sp. zn. IV/1 GPt 124/08 zo dňa 03. 05. 2011

so záverom, že podanie bolo vyhodnotené ako súčasť mojej obhajoby a zároveň bolo uvedené, že v postupe prokurátorky generálnej prokuratúry v súvislosti s upovedomením generálnej prokuratúry z 20. 10. 2010 pochybenie zistené nebolo...

Upovedomenie generálnej prokuratúry z 03. 05. 2011 mi bolo doručené dňa 18. 05. 2011.

V uvedenej trestnej veci sa na základe obžaloby prokurátora okresnej prokuratúry sp. zn. Pv 1317/2007-324 zo dňa 06. 08. 2010 vedie súdne konanie na Okresnom súde v Považskej Bystrici pod sp. zn. 1 T 111/2010. ...

Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy inak, ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje Ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. ... Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením Ústavou zaručeného práva na súdnu alebo na inú právnu ochranu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 198/07 zo 6. marca 2008). ...

Opakovaný podnet z 20. 08. 2010 a z 03. 10. 2010 ako aj ďalší opakovaný podnet z 15. 04. 2011 som adresoval generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky, pričom som v nich priamo poukazoval na príslušnosť generálneho prokurátora na vybavenie opakovaného podnetu a ďalšieho opakovaného podnetu podľa zákona o prokuratúre. ...

Pre rovnaký spôsob konania generálnej prokuratúry, keď opakovaný podnet a ďalší opakovaný podnet nebol vybavený generálnym prokurátorom, bolo v inej mojej veci nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky rozhodnuté, že generálna prokuratúra porušila moje právo na ochranu na inom orgáne Slovenskej republiky a právo na obhajobu (II. ÚS 4/2011). ...

V opakovanom podnete z 03. 10. 2010 som poukazoval na skutočnosť, že môj podnet z 10. 07. 2010 a z 21. 08. 2010 nebol vybavený upovedomením krajskej prokuratúry z 11. 08. 2010 a z 20. 09. 2010 v súlade so zákonom o prokuratúre, nakoľko prokurátorka krajskej prokuratúry nebola príslušným prokurátorom podľa § 54 ods. 2 písm. c) zákona o prokuratúre. ...

Každopádne vzhľadom na princíp subsidiarity Ústavný súd Slovenskej republiky nie je povinný a oprávnený preskúmať postup krajskej prokuratúry, pretože túto povinnosť mal generálny prokurátor v rámci konania o opakovanom podnete z 03. 10. 2010 v ktorom

som na nepríslušnosť prokurátorky krajskej prokuratúry v konaní o podnete z 10. 07. 2010 a z 21. 08. 2010 priamo poukazoval. ...

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 124/08 tým, že opakovaný podnet a ďalší opakovaný podnet neboli v súlade so zákonom riadne prešetrené, porušila moje právo na ochranu na inom orgáne Slovenskej republiky a právo na obhajobu. ...

V opakovanom podnete z 03. 10. 2010 a v ďalšom opakovanom podnete z 15. 04. 2011 poukazujem na to, že o návrhu na delegáciu zo dňa 17. 06. 2010 nebolo vôbec rozhodnuté, pričom tento návrh na delegáciu postúpil na rozhodnutie vyšetrovateľovi prokurátor okresnej prokuratúry, o čom ma upovedomil prípisom sp. zn. Pv 1317/07-319 z 03. 08. 2010 pod bodom 1.

Na uvedené generálna prokuratúra nijakým spôsobom nereagovala a nereagovala na uvedené ani krajská prokuratúra.

V opakovanom podnete z 03. 10. 2010 a v ďalšom opakovanom podnete z 15. 04. 2011 poukazujem na to, že o mojich návrhoch na delegáciu nerozhodol príslušný orgán podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku.

Na uvedené generálna prokuratúra nijakým spôsobom nereagovala a závery krajskej prokuratúry sú v tomto smere zmätočné a nezákonné, nakoľko podľa prokurátorky krajskej prokuratúry môže o odňatí a prikázaní veci podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku rozhodnúť aj orgán, ktorý nie je obom orgánom najbližšie spoločne nadriadený, čím sa natoľko odchyľila od znenia Trestného poriadku, že poprela jeho účel a význam.

V opakovanom podnete z 03. 10. 2010 a v ďalšom opakovanom podnete z 15. 04. 2011 poukazujem na to, že vzhľadom na § 213 ods. 4 Trestného poriadku nemožno považovať výsluch obvineného za vykonaný, keď sa ho nezúčastnil obhajca (vo väzbe, teda v prípade povinnej obhajoby) a obvinený na jeho prítomnosti trval.

Na uvedené generálna prokuratúra nijakým spôsobom nereagovala a podľa krajskej prokuratúry aj v prípade povinnej obhajoby možno vypočúvať obvineného bez prítomnosti jeho obhajcu, čím bol zásadne popretý zmysel práva na obhajobu.

Za arbitrárne si dovoľím označiť právne závery krajskej prokuratúry, ktoré bez nápravy prevzala generálna prokuratúra, podľa ktorých dôvod povinnej obhajoby pri

aplikácii tzv. zásady tri krát a dost' (§ 47 ods. 2 Trestného zákona) vzniká až od upovedomenia obvineného o tejto skutkovej okolnosti. ...

S touto zásadnou otázkou sa však upovedomenie generálnej prokuratúry z 20. 10. 2010 a upovedomenie generálnej prokuratúry z 03. 05. 2011 nijako nevysporiadalo. ...

V ďalšom opakovanom podnete z 15. 04. 2011 som poukázal na novú skutočnosť v súvislosti so závažným krátením práva obvineného na obhajobu, keď som nebol po skončení vyšetrovania oboznámený s kompletným vyšetrovacím spisom a že mojim obhajcom nebolo umožnené spis preštudovať.

Ani s uvedenou novou skutočnosťou sa generálna prokuratúra nijakým spôsobom nevysporiadala. ...

Naostatok v mojom prípade prichádza do úvahy aj späťvzatie obžaloby, pretože sa hlavné pojednávanie doposiaľ nezačalo, nakoľko Okresný súd v Považskej Bystrici už pri predbežnom prejednaní obžaloby porušil moje základné práva a uznesením Ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 49/2011 zo dňa 24. februára 2011 bola moja ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie a vo veci sa na Okresnom súde v Považskej Bystrici zatiaľ nekoná. ...

Povinnosťou generálnej prokuratúry v konaní o podnetoch podľa zákona o prokuratúre je poskytnutie účinnej a efektívnej ochrany zákonnosti a aj povinnosť zistené pochybenia napraviť všetkými dostupnými prostriedkami.

V mojom prípade však generálna prokuratúra nekonala v súlade so zákonom, neposkytla mi účinnú ochranu pred porušovaním mojich základných práv orgánmi činnými v trestnom konaní a hoci takéto oprávnenie má, nekonala tak ani napriek už spomínanej povinnosti takúto ochranu mi poskytnúť, už keď som sa jej podnetmi domáhal.

Právne závery generálnej prokuratúry a absolútna nečinnosť pri evidentnom porušení zákona sú ústavne neakceptovateľné.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„1. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 124/08 porušila právo sťažovateľa na ochranu práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. *Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 124/08 porušila právo sťažovateľa na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

3. *Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky sa zakazuje pokračovať v porušovaní označených základných práv sťažovateľa.*

4. *Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky sa prikazuje o ďalšom opakovanom podnete sťažovateľa zo dňa 15. 04. 2011 znova konať a rozhodnúť.*

5. *Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu vo výške 10.000,- €, ktorú mu je povinná zaplatiť Generálna prokuratúra Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

6. *Generálna prokuratúra Slovenskej republiky je povinná uhradiť trovy konania k rukám advokáta Mgr. R. T., PhD., so sídlom B. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“*

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ žiadal aj z dôvodu, že uvedeným postupom generálnej prokuratúry boli uňho vyvolané pocity „bezmocnosti, menejcennosti, právnej neistoty a bola u mňa v podstate negovaná dôvera v možnosť poskytnutia spravodlivosti zo strany generálnej prokuratúry“.

Ústavný súd si vyžiadal vyjadrenie k sťažnosti od prvého námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „prvý námestník generálneho prokurátora“), ktorý na výzvu ústavného súdu zareagoval takto:

„Podľa § 54 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov na účely konania podľa tohto zákona alebo osobitného zákona a na vybavenie podnetu sa nadriadeným prokurátorom rozumie

a/ generálny prokurátor, ak ide o špeciálneho prokurátora, prokurátora generálnej prokuratúry okrem prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry, krajského prokurátora, vyššieho vojenského prokurátora, prokurátora krajskej prokuratúry alebo prokurátora vyššej vojenskej prokuratúry,

b/ špeciálny prokurátor, ak ide o prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry,

c/ príslušný krajský prokurátor, ak ide o okresného prokurátora alebo prokurátora okresnej prokuratúry,

d/ vyšší vojenský prokurátor, ak ide o vojenského obvodného prokurátora alebo prokurátora vojenskej obvodnej prokuratúry.“

Vo svojom prípise ústavnému súdu prvý námestník generálneho prokurátora uviedol, že na danú vec sa vzťahuje „1/ Prikaz generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 18. februára 2010 pod por. č. 3/2010, ktorým sa vydáva úplné znenie Prikazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky por. č. 2/2004 z 27. februára 2004 o organizácii a riadení práce na prokuratúre. ...

2/ Prikaz generálneho prokurátora z 27. februára 2006 pod por. č. 5/2006, ktorým sa upravuje aprobačné oprávnenie na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky.“

V tejto súvislosti prvý námestník generálneho prokurátora vo svojom prípise konštatuje, že «Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu je súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom podnetu, alebo opakovaného podnetu (§ 31 ods. 2 a § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre), pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa takýmto podnetom (podaním) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu (podaniu) vyhovelí (m. m. I. ÚS 40/2001, II. ÚS 168/2003, II. ÚS 133/2006). Sťažovateľ však napáda aj skutočnosť, že jeho opakovaným podnetom sa nezaoberal generálny prokurátor, tak ako to vyplýva z ustanovenia § 54 ods. 2 písm. a/ zákona o prokuratúre, ale prokurátor generálnej prokuratúry. V podstate jeho podanie smeruje len voči aprobačnej doložke na vybavení opakovaného podnetu, čo predstavuje druhú rovinu preskúmania porušenia práv sťažovateľa.

Je pravdou, že ustanovenie § 54 ods. 2 písm. a/ zákona o prokuratúre v znení neskorších predpisov jednoznačne vymedzuje nadriadeného prokurátora pre účely vybavovania opakovaných podnetov podľa § 34 ods. 1 citovaného zákona. Ak ide konkrétne o opakovaný podnet vo vzťahu k prokurátorovi krajskej prokuratúry, je ním generálny prokurátor.

V praxi však vzhľadom na množstvo oprávnení generálneho prokurátora generálny prokurátor uplatňuje svoju pôsobnosť prostredníctvom organizačných zložiek generálnej prokuratúry (§ 40 ods. 2 písm. a/ zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre), ktoré sú definované v Príkaze generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 18. februára 2010 pod por. č. 3/2010, ktorým sa vydáva úplné znenie Príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky por. č. 2/2004 z 27. februára 2004 o organizácii a riadení práce na prokuratúre. Z článku 7 vyplýva, že úlohy pri vykonávaní dozoru nad zachovávaním zákonnosti v predsúdnom konaní plní trestný odbor. Medzi ne patrí i vybavovanie podnetov v trestných veciach.

Aprobačné oprávnenie prokurátora trestného odboru je možné a contrario vymedziť z článkov 2, 3, 4, 5 a 10 Príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 27. februára 2006 pod por. č. 5/2006, ktorým sa upravuje aprobačné oprávnenie na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky. Uvedené články pozitívne vymedzujú aprobačné oprávnenia generálneho prokurátora a oprávnenia prvého námestníka, námestníkov a riaditeľa trestného odboru. V tomto kontexte je treba zdôrazniť, že kompetencie generálneho prokurátora, ktoré nezveril uvedeným zložkám, realizujú prokurátori trestného odboru.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti generálna prokuratúra dospela k záveru, že vybavením a s tým spojeným signovaním vybavenia opakovaného podnetu prokurátorom Trestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky nebolo žiadnym spôsobom zasiahnuté do práv sťažovateľa garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

Tomuto názoru korešpondujú i doposiaľ vydané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. I. ÚS 86/2010, I. ÚS 347/2008, III. ÚS 405/2008), ktoré doteraz plne rešpektovali aplikáciu týchto organizačných noriem Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. V ich intenciách ústavný súd priznal sťažovateľom nárok na zákonné právo domáhať sa, aby sa generálna prokuratúra riadne zaoberala ich podaniami. Naopak, sťažovatelia nemajú nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal ich predstavám.

Aj z tohto dôvodu je potrebné považovať za právne neodôvodnenú aj žiadosť sťažovateľa o vyplatenie sumy 10.000,- € ako „primeraného finančného zadosťučinenia“, keďže objektívna potreba jeho priznania nevznikla.

Navrhujeme preto jeho sťažnosť ako zjavne neodôvodnenú odmietnuť.».

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva... v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva: obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Sťažovateľ, ako to zo sťažnosti vyplýva, namieta, že

1. postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 Gt 124/08 došlo k porušeniu jeho základného práva na inú právnu ochranu a základného práva na obhajobu z dôvodu, že o opakovanom podnete a ďalšom opakovanom podnete nerozhodol priamo generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“);

2. postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 Gt 124/08 došlo k porušeniu jeho základného práva na inú právnu ochranu a základného práva na obhajobu z dôvodu, že jeho podnety (opakovaný podnet a ďalší opakovaný podnet) neboli riadne prešetrené. Tvrdí, že

- o jeho „návrhu na delegáciu“ (t. j. o odňatí a prikázaní veci) zo 17. júna 2010 nebolo dosiaľ rozhodnuté,

- o ďalších „návrhoch na delegáciu“, t. j. o odňatí veci a prikázaní veci nerozhodol príslušný orgán tak, ako to ustanovuje § 23 Trestného poriadku,

- pri jeho výsluchu nebol prítomný jeho obhajca,

- po skončení vyšetrovania nebolo jeho obhajcom umožnené preštudovať vyšetrovací spis.

K námietke uvedenej v bode 1

Sťažovateľ tvrdí, že tým, že o jeho opakovanom podnete a ďalšom opakovanom podnete nerozhodol generálny prokurátor, ale najskôr prokurátorka generálnej prokuratúry a neskôr riaditeľ trestného odboru generálnej prokuratúry, došlo k porušeniu jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru. Sťažovateľ sa v tejto súvislosti odvolával na závery ústavného súdu obsiahnuté v náleze sp. zn. II. ÚS 4/2011 z 2. júna 2011.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby..., ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 33 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor upovedomí podávateľa podnetu v lehote ustanovenej v odseku 1 o spôsobe vybavenia podnetu.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Podľa § 54 ods. 2 písm. a) zákona o prokuratúre na účely konania podľa tohto zákona alebo osobitného zákona a na vybavenie podnetu sa nadriadeným prokurátorom rozumie

generálny prokurátor, ak ide o špeciálneho prokurátora, prokurátora generálnej prokuratúry okrem prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry, krajského prokurátora alebo prokurátora krajskej prokuratúry.

Podľa § 40 ods. 2 písm. a) zákona o prokuratúre generálna prokuratúra zabezpečuje plnenie úloh patriacich do pôsobnosti generálneho prokurátora.

Podľa čl. 7 ods. 1 príkazu Generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 18. februára 2010 č. 3/2010, ktorým sa vydáva úplné znenie príkazu Generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 2/2004 z 27. februára 2004 o organizácii a riadení práce na prokuratúre (ďalej len „príkaz generálneho prokurátora č. 3/2010“), trestný odbor plní úlohy pri vykonávaní dozoru nad zachovávaním zákonnosti v predsúdnom konaní, pri účasti prokurátorov v konaní pred súdmi, pri ďalších úkonoch súvisiacich s trestným konaním...

Podľa čl. 7 ods. 2 písm. a) príkazu generálneho prokurátora č. 3/2010 trestný odbor najmä riadi, usmerňuje a kontroluje činnosť podriadených prokuratúr pri vykonávaní dozoru nad zachovávaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní.

Podľa čl. 10 bodu 8 príkazu generálneho prokurátora č. 5/2006 z 27. februára 2006, ktorým sa upravuje aprobačné oprávnenie na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „príkaz generálneho prokurátora č. 5/2006“), riaditelia odborov v rozsahu svojej pôsobnosti schvaľujú a podpisujú, ak tento príkaz neustanovuje inak, vybavenie podnetu, ktorý smeruje proti stanovisku alebo rozhodnutiu prokurátora generálnej prokuratúry.

Podľa čl. 10 bodu 9 príkazu generálneho prokurátora č. 5/2006 riaditelia odborov v rozsahu svojej pôsobnosti schvaľujú a podpisujú, ak tento príkaz neustanovuje inak, v zastúpení generálneho prokurátora vybavenie opakovaného podnetu podľa § 34 zákona o prokuratúre, ak predchádzajúci podnet vybavil prokurátor generálnej prokuratúry, ktorý patrí do ich riadiacej pôsobnosti.

Podľa čl. 24 ods. 4 príkazu generálneho prokurátora č. 5/2006 generálny prokurátor, námestníci generálneho prokurátora, generálny riaditeľ sekcie, riaditelia alebo vedúci organizačných zložiek môžu rozhodnúť, aby rozhodnutie, opatrenie alebo inú písomnosť v konkrétnej veci, ktorá patrí do ich riadiacej pôsobnosti, podpisoval podriadený prokurátor alebo podriadený zamestnanec v ich zastúpení alebo vo vlastnom mene.

Sťažovateľ namietal priebeh prípravného konania, ktoré bolo pôvodne vedené na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru P. pod sp. zn. ČVS:ORP-395/OdV-PB-2007 a neskôr na Prezídiu Policajného zboru, Úrade boja proti organizovanej kriminalite, odbore Západ v T. (ďalej len „úrad boja proti organizovanej kriminalite“) pod sp. zn. ČVS:PPZ-111/BOK-Z-2008. V rámci tohto trestného konania mal sťažovateľ procesné postavenie obvineného. Sťažovateľ v tejto veci žiadal o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku a neskôr prostredníctvom podnetov podľa § 31 a násl. zákona o prokuratúre aj o preskúmanie zákonnosti postupu príslušných prokuratúr.

Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa ústavný súd zistil, že opakovaný podnet z 3. októbra 2010 adresovaný generálnemu prokurátorovi, ktorým sťažovateľ žiadal o preskúmanie zákonnosti vybavenia jeho podnetu prokurátorkou Krajskej prokuratúry v T. (ďalej len „krajská prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kpt 723/07, vybavila prokurátorka generálnej prokuratúry prípisom č. k. IV/Gpt 124/08-61 z 20. októbra 2010.

Ďalší opakovaný podnet z 15. apríla 2011 sťažovateľ opäť adresoval generálnemu prokurátorovi, pričom v ňom okrem iného poukázal aj na to, že už na vybavenie opakovaného podnetu z 3. októbra 2010 bol príslušný generálny prokurátor. Tento opakovaný podnet sťažovateľa z 15. apríla 2011 vybavil riaditeľ trestného odboru generálnej prokuratúry prípisom č. k. IV/1 Gt 124/08-68 z 3. mája 2011.

Z uvedeného vyplýva, že opakovaný podnet a ďalší opakovaný podnet, ktoré sťažovateľ adresoval generálnemu prokurátorovi, neboli vybavené priamo ním. Pritom § 34 ods. 1 v spojení s § 54 ods. 2 písm. a) zákona o prokuratúre ustanovuje, že už na vybavenie

opakovaného podnetu vo vzťahu k preskúmaniu zákonnosti postupu prokurátora krajskej prokuratúry je príslušný generálny prokurátor.

Podľa názoru ústavného súdu je potrebné uvedené námietky sťažovateľa vnímať inak, ako v prípade, na ktorý sa sťažovateľ odvolával a poukazoval na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 4/2011 z 2. júna 2011, ktorým ústavný súd vyslovil porušenie jeho práv postupom generálnej prokuratúry z dôvodu, že o opakovanom podnete a ďalšom opakovanom podnete nerozhodol generálny prokurátor. V tejto veci totiž o uvedených podnetoch rozhodla v oboch prípadoch jedná a tá istá osoba, ktorou bol prokurátor generálnej prokuratúry JUDr. L. H.

V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné upriamiť pozornosť na to, že podľa § 40 ods. 2 písm. a) zákona o prokuratúre plnenie úloh patriacich do pôsobnosti generálneho prokurátora zabezpečuje generálna prokuratúra. Jednou z jej organizačných zložiek je trestný odbor, ktorý v súlade s čl. 7 ods. 1 príkazu generálneho prokurátora č. 3/2010 plní úlohy pri vykonávaní dozoru nad zachovávaním zákonnosti v predsúdnom konaní a podľa čl. 7 ods. 2 písm. a) citovaného príkazu generálneho prokurátora, okrem iného riadi, usmerňuje a kontroluje činnosť podriadených prokuratúr pri vykonávaní dozoru nad zachovávaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní. Pokiaľ išlo o opakovaný podnet a ďalší opakovaný podnet, sťažovateľ sa nimi domáhal preskúmania zákonnosti postupov podriadených prokurátorov a policajtov v rámci prípravného konania. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že podľa čl. 10 ods. 9 príkazu generálneho prokurátora č. 5/2006 riaditeľ trestného odboru v rozsahu svojej pôsobnosti schvaľuje a podpisuje, ak tento príkaz neustanovuje inak, v zastúpení generálneho prokurátora vybavenie opakovaného podnetu podľa § 34 zákona o prokuratúre, ak predchádzajúci podnet vybavil prokurátor generálnej prokuratúry, ktorý patrí do jeho riadiacej pôsobnosti. Okrem toho čl. 24 ods. 4 príkazu generálneho prokurátora č. 5/2006 umožňuje, aby či už generálny prokurátor alebo aj riaditeľ trestného odboru rozhodol, že rozhodnutie, opatrenie alebo inú písomnosť v konkrétnej veci, ktorá patrí do jeho riadiacej pôsobnosti, podpísal podriadený prokurátor v jeho zastúpení alebo vo vlastnom mene.

Ústavný súd nemá dôvod spochybňovať zákonnosť príkazu generálneho prokurátora č. 5/2006, o to viac, že tomu zodpovedá aj jeho doterajšia judikatúra (I. ÚS 86/2010, I. ÚS 347/08, III. ÚS 405/08, IV. ÚS 313/2011), rešpektujúca aplikáciu týchto organizačných noriem generálnej prokuratúry.

Vychádzajúc z citovaných ustanovení príslušných normatívnych aktov dospel ústavný súd k záveru, že aj keď opakovaný podnet a ďalší opakovaný podnet nebol vybavený priamo generálnym prokurátorom, ale opakovaný podnet smerujúci voči zákonnosti postupu prokurátorky krajskej prokuratúry vybavila prokurátorka generálnej prokuratúry a opakovaný podnet smerujúci voči zákonnosti jej postupu vybavil riaditeľ trestného odboru generálnej prokuratúry, nemohlo dôjsť k takému zásahu do práv sťažovateľa, ktorý by bol spôsobilý porušiť jeho základné právo na inú právnu ochranu, alebo jeho základné práva na obhajobu. Plnenie úloh generálneho prokurátora v danom prípade zabezpečila generálna prokuratúra [§ 40 ods. 2 písm. a) zákona o prokuratúre] prostredníctvom svojej organizačnej zložky – trestného odboru a v rámci neho jeho prokurátorkou a riaditeľom trestného odboru v súlade s čl. 10 ods. 9 a čl. 24 ods. 4 príkazu generálneho prokurátora č. 5/2006.

Aj keď § 54 ods. 2 písm. a) zákona o prokuratúre explicitne ustanovuje, že pri vybavovaní podnetu je generálny prokurátor nadriadeným prokurátorom aj vo vzťahu k prokurátorovi krajskej prokuratúry, aj vo vzťahu k prokurátorovi generálnej prokuratúry, v preskúmvanej veci išlo o inú situáciu, ako bola tá, ktorou sa ústavný súd zaoberal vo veci sp. zn. II. ÚS 4/2011, pretože v prerokúvanej veci síce opakovaný podnet a ďalší opakovaný podnet neboli vybavené priamo generálnym prokurátorom, ale neboli vybavené totožnou osobou. Vybavenie opakovaného podnetu a ďalšieho opakovaného podnetu tým istým prokurátorom nepochybne signalizuje pochybnosti o objektivite, a tým aj zákonnosti jeho postupu. Takú situáciu v danom prípade ústavný súd nezaznamenal, pretože aj keď nie priamo generálny prokurátor, ale osoby jemu hierarchicky podriadené, preskúmali zákonnosť postupu iných prokurátorov zúčastnených na preskúmvaní zákonnosti predchádzajúcich postupov v zmysle § 31 a násl. zákona o prokuratúre.

Generálna úprava organizácie a riadenia práce na generálnej prokuratúre, a to „príkaz generálneho prokurátora č. 3/2010“ má síce povahu interného normatívneho aktu, avšak jej rešpektovanie v organizačnej štruktúre generálnej prokuratúry pri realizácii úloh jednotlivých zložiek sa všeobecne predpokladá, a preto podľa názoru ústavného súdu namietaný postup generálnej prokuratúry je ústavne udržateľný. Absenciu splnomocnenia pri podpise riaditeľa odboru, že je oprávnený vybaviť a podpísať prípis o vybavení opakovaného podnetu, možno považovať podľa názoru ústavného súdu za formálny nedostatok v postupe generálnej prokuratúry, ktorý ale nemá ústavnoprávnu relevanciu.

Tieto skutočnosti boli podkladom pre záver ústavného súdu o tom, že sťažnosť v tejto časti je zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd už na predbežnom prerokovaní podľa 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu odmietol.

K námietke uvedenej v bode 2

Predmetom tejto námietky sťažovateľa bolo tvrdenie, že generálna prokuratúra v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 Gpt 124/08 sa jeho podnetmi (opakovaný podnet a ďalší opakovaný podnet) riadne nezaoberala a tieto nevybavila v súlade so zákonom. Tým podľa jeho názoru došlo k porušeniu jeho práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru.

Podľa zistení ústavného súdu na opakovaný podnet sťažovateľa z 3. októbra 2010 reagovala generálna prokuratúra prípisom č. k. IV/1 Gpt 124/08-61 z 20. októbra 2010 prostredníctvom prokurátorky generálnej prokuratúry.

Generálna prokuratúra v prípise, ktorým vybavila opakovaný podnet sťažovateľa, konštatovala, že postup krajskej prokuratúry vo veci sp. zn. 1 Kpt 723/07 považuje za správny. V tejto súvislosti uviedla, že krajská prokuratúra vychádzala z dôkaznej situácie, ktorá vyplývala tak z vyšetrovacieho spisu, ako aj z dozorového spisu Okresnej prokuratúry P. (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. Pv 1317/07. Podľa názoru generálnej prokuratúry krajská prokuratúra vyhodnotila existujúce dôkazy v súlade s § 2

ods. 12 Trestného poriadku a vybavenie svojho podnetu dostatočne a náležite odôvodnila. Generálna prokuratúra ďalej konštatovala, že podľa jej názoru námietky, ktoré uvádzal sťažovateľ v opakovanom podnete, nie sú nové, pričom v tej súvislosti dodala, že so všetkými námietkami sa krajská prokuratúra „bezozbytku“ vyrovnala. Generálna prokuratúra dospela tiež k záveru, že vzhľadom na to, že sťažovateľ v opakovanom podnete neuvádzal nové skutočnosti, je potrebné jeho podanie vnímať ako „*subjektívnu polemiku so závermi prokuratúry, a ako také ich označiť za nespôsobilé revidovať citované vybavenie*“. Okrem toho, že generálna prokuratúra pri vybavení opakovaného podnetu upozornila sťažovateľa na to, že „neprijateľným spôsobom“ urážal orgány činné v trestnom konaní, ktoré vyšetřovali jeho trestnú vec, zároveň mu oznámila, že jeho opakovaný podnet vyhodnotila aj ako súčasť obhajoby, a ďalej konštatovala, že keďže v danej veci už bola podaná obžaloba, jeho podanie postúpila Okresnému súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“).

Na základe ďalšieho opakovaného podnetu z 15. apríla 2011 adresovaného generálnemu prokurátorovi sťažovateľ žiadal o preskúmanie zákonnosti vybavenia jeho opakovaného podnetu prokurátorkou generálnej prokuratúry. Ďalší opakovaný podnet bol vybavený riaditeľom trestného odboru generálnej prokuratúry prípisom č. k. IV/1 Gt 124/08-68 z 3. mája 2011. Vzhľadom na túto skutočnosť a princíp subsidiarity, ktorý vylučuje právomoc ústavného súdu bezprostredne preskúmať postup generálnej prokuratúry pri vybavovaní opakovaného podnetu z 3. októbra 2010 listom č. k. IV/1 GPt 124/08-61 z 20. októbra 2010, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre jej neprípustnosť (obdobne IV. ÚS 313/2011).

Na ďalší opakovaný podnet sťažovateľa z 15. apríla 2011, ktorého obsahom boli námietky spojené s jeho návrhom na odňatie a prikázanie trestnej veci, neprítomnosťou jeho obhajcu na výsluchu a neumožnením jeho obhajcom preštudovať vyšetrovací spis po skončení vyšetrovania, odpovedala generálna prokuratúra prostredníctvom riaditeľa trestného odboru prípisom č. k. IV/1 Gt 124/08-68 z 3. mája 2011. Generálna prokuratúra v rámci vybavenia tohto podnetu konštatovala:

„Generálna prokuratúra SR obdržala Vaše podanie z 15. 4. 2011 pôvodne adresované Úradu špeciálnej prokuratúry.

Oznamujem Vám, že podanie bolo podľa obsahu v súlade s ust. § 62 odsek 1 Trestného poriadku vyhodnotené ako súčasť Vašej obhajoby v trestnej veci, v ktorej prokurátor Okresnej prokuratúry P. pod sp. zn. Pv 1317/07 dňa 6. 8. 2010 podal na Vás obžalobu. Z uvedeného dôvodu som podanie dnešného dňa postúpil Okresnému súdu Považská Bystrica.

Zároveň uvádzam, že v súvislosti s Vami namietanými skutočnosťami týkajúcimi sa vybavenia opakovaného podnetu prokuratorkou Generálnej prokuratúry SR pod sp. zn. IV/1 GPt 124/08-61 z 20. 10. 2010 som v postupe prokuratorky Generálnej prokuratúry SR pochybenie nezistil.“

Pri posudzovaní ústavnej konformnosti namietaného postupu generálnej prokuratúry bolo pre ústavný súd podstatné, že v uvedenej trestnej veci prokurátor okresnej prokuratúry pod sp. zn. Pv 1317/07 podal 6. augusta 2010 okresnému súdu na sťažovateľa obžalobu. Táto trestná vec je v súčasnosti vedená na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 111/2010. Z uvedeného vyplýva, že trestná vec sa presunula zo štádia prípravného konania do konania súdneho.

Podľa § 230 ods. 1 Trestného poriadku dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor.

Vzhľadom na to, že 6. augusta 2010 prokurátor podal v danej veci na sťažovateľa obžalobu, skončilo sa prípravné konanie (§ 10 ods. 15 Trestného poriadku), a tým aj povinnosť prokurátora ako „dozorcu“ nad zachovávaním zákonnosti v tomto štádiu trestného konania. Vychádzajúc z tohto zistenia sú potom závery generálnej prokuratúry obsiahnuté v prípise č. k. IV/1 Gt 124/08-68 z 3. mája 2011 legitímne. Generálna prokuratúra sa totiž ďalším opakovaným podnetom sťažovateľa riadne zaoberala, jeho námietky posúdila ako súčasť jeho obhajoby a vzhľadom na zmenu štádia trestného konania jeho písomné podanie postúpila okresnému súdu. Skutočnosť, že v postupe prokuratorky generálnej prokuratúry pri vybavovaní opakovaného podnetu riaditeľ trestného odboru

generálnej prokuratúry nezistil žiadne pochybenia, čím sa odchýlil od právneho názoru a očakávaní sťažovateľa, ešte nemôže bez ďalšieho znamenať, že došlo k porušeniu ním označených práv. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za potrebné dodať, že aj v tomto prípade je potrebné prihliadať na stabilizovanú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej je trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd trestne stíhanej osoby môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05).

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že trestná vec sťažovateľa, ktorá je v súčasnosti vedená na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 111/2010, nie je dosiaľ právoplatne skončená, nie je nariadený ani termín pojednávania a v súvislosti s novšou vecou sa po porade kolégia pripravuje jej postúpenie Špecializovanému trestnému súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na zistený stav konania sťažovateľ má/bude mať v súlade s platnou právnou úpravou (Trestným poriadkom) možnosť namietat' právne účinným spôsobom porušenie svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou v dôsledku ním tvrdeného nezákonného postupu vyšetrovateľa a prokurátora okresnej prokuratúry vykonávajúceho dozor nad zachovávaním zákonnosti trestného stíhania v jeho trestnej veci. Tak súd prvého stupňa konajúci v trestnej veci sťažovateľa, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania sťažovateľom proti rozsudku okresného súdu sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu. Ich právomoc sa vzťahuje aj na otázku zákonnosti a ústavnosti spôsobu získania dôkazov proti sťažovateľovi predkladaných obžalobou a aj posúdenie prípadného porušenia jeho práva na obhajobu. Skutočnosť, že v sťažovateľovej trestnej veci je oprávnený konať a rozhodovať okresný súd,

preto vylučuje právomoc ústavného súdu na konanie o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy pre porušenie sťažovateľom označených základných práv (IV. ÚS 313/2011).

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Keďže ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami, ktoré vyplynuli zo sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. januára 2012